



Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 95g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul
258 alin. (1) din Codul muncii al Republicii Moldova

CHIȘINĂU

27 iulie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dnei Eugenia Mîța, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 3 iulie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iulie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „*cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității*” din alineatul (1) al articolului 258 din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28 martie 2003, ridicată de avocatul Alexandru Bot în dosarul nr. 3ra-521/17, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 3 iulie 2017 de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție (Maria Ghervas, Luiza Gafton, Oleg Sternioală, Mariana Pitic, Ion Druță), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 9 iunie 2014, Anastasia Cernolev a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana (*în continuare „CTAS Ciocana”*) privind anularea refuzului CTAS Ciocana de a achita indemnizația lunară pentru creșterea și îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani și obligarea CTAS Ciocana de a stabili, recalcula și achita diferența de plată a indemnizației lunare pentru creșterea și îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, reieșind din cuantumul de

30% din venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni până la nașterea copilului.

4. Prin hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, din 19 noiembrie 2015 cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

5. La 21 aprilie 2016, prin decizia Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Anastasia Cernolev a fost respinsă și menținută hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău.

6. La 28 martie 2017, nefiind de acord cu decizia Curții de Apel, mun. Chișinău, Anastasia Cernolev a declarat recurs, solicitând casarea integrală a deciziei din 21 aprilie 2016 și a hotărârii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată.

7. La 11 mai 2017, avocatul Alexandru Bot, reprezentând interesele Anastasiei Cernolev, a depus o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului *„cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității”* din alineatul (1) al articolului 258 din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28 martie 2003, motivând că acesta contravine dispozițiilor constituționale de la art. 16 alin. (2), 43 alin. (1) și (2) și 54.

8. Prin încheierea din 28 iunie 2017, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a dispus suspendarea examinării cauzei civile și remiterea sesizării privind excepția de neconstituționalitate în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„[...]”

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea

unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

[...]"

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Codului muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28.03.2003 (M.O., 2003, nr. 159-162, art. 648) sunt următoarele:

Articolul 258

Dispoziții generale

„ (1) Prevederile prezentului capitol se aplică conducătorilor tuturor unităților, **cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității.**

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia afirmă că administratorii societăților comerciale, care sunt concomitent și proprietarii acestora, deși sunt subiecți ai raporturilor de muncă și obligați să plătească contribuții sociale, sunt tratați diferit din punct de vedere juridic în raport cu alte categorii de salariați, în partea ce ține de dreptul de a beneficia de indemnizație pentru creșterea copilului, fapt ce contravine art. 16 din Constituție.

12. De asemenea, autorul excepției susține că prevederile criticate încalcă dreptul la muncă și la protecția acesteia, garantat de art. 43 alin.

(1) și (2) din Constituție, prin faptul că exclude administratorii societăților comerciale, care sunt concomitent și proprietarii acestora, din categoria persoanelor asigurate beneficiari ai indemnizațiilor pentru creșterea copilului.

13. În acest context, autorul excepției menționează că textul de lege criticat limitează dreptul la muncă fără respectarea condițiilor prevăzute de art. 54 din Constituție, deoarece restrânge nejustificat exercițiul dreptului de a beneficia de indemnizație pentru creșterea/îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Alexandru Bot în dosarul nr. 3ra-521/17, pendinte la Curtea Supremă de Justiție, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit.g) din Constituție, **presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinenta prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.**

18. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „*cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității*” din alin. (1) art. 258 din Codul muncii.

19. Curtea constată că prevederile legale criticate exceptează persoanele, care sunt proprietari ai societăților comerciale și exercită concomitent rolul de conducător al unității, de la aplicarea legislației muncii ce reglementează munca conducătorilor de unități.

20. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, textul contestat contravine articolelor 16, 43 alin. (1) și (2) și 54 din Constituție.

21. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că obiectul litigiului principal vizează refuzul autorității competente de a stabili indemnizația pentru creșterea/îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani reieșind din suma impozitului pe venit plătit de către persoana care

este proprietar al unității și exercită concomitent rolul de conducător al unității, invocându-se prevederile legale contestate.

22. Curtea observă că, potrivit art. 2 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 8 iulie 1999, dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale, iar în conformitate cu art. 3 din aceeași lege, acest drept se exercită în baza anumitor principii, printre care se numără și principiul contributivității.

23. În același timp, Curtea constată că, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2013 nr. 250 din 8 noiembrie 2012, contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii datorată de salariații asigurați, angajați prin contract individual de muncă sau prin alte contracte în vederea îndeplinirii de lucrări sau prestării de servicii, de persoanele care își desfășoară activitatea în funcții electivă sau sunt numite în cadrul autorităților executive, de judecători, de procurori, de avocați parlamentari se stabilește în mărime de 6% din **salariul lunar și din celelalte recompense**.

24. În acest context, având în vedere prevederile art. 61 alin. (3) din Codul civil, potrivit cărora raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele sale executive sunt supuse prin analogie regulilor mandatului, Curtea observă că administratorii societăților comerciale, care sunt concomitent și proprietari ai acestora, activează în baza unui contract de mandat, și nu a unui contract individual de muncă.

25. De asemenea, Curtea observă că, în conformitate cu prevederile art. 1033 din Codul civil, mandatarul, în cazurile prevăzute de lege sau de contract, va beneficia de **o remunerație**.

26. Așadar, Curtea constată că remunerația obținută în temeiul contractului de mandat nu este asimilată, din punct de vedere fiscal, veniturilor din salarii sau recompenselor aferente salariului [a se vedea art. 128 din Codul muncii și pct. 2 din Anexa nr. 3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2013 nr. 250 din 8 noiembrie 2012]. Prin urmare, **remunerațiile primite în baza contractului de mandat nu constituie venituri din care se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii**. Or, **pentru a beneficia de asigurările sociale** prevăzute de lege, **persoana trebuie să participe la sistemul public de asigurări sociale și să contribuie la fondul de asigurări sociale**.

27. Prin urmare, având în vedere cele menționate *supra*, Curtea nu poate reține criticile autorului excepției de neconstituționalitate în raport cu dispozițiile art. 16 din Constituție.

28. În partea ce ține de pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 43 alin.(1) și (2) din Constituție, Curtea constată că acestea nu sunt aplicabile speței, or, dreptul la muncă vizează alegerea profesiei, a meseriei sau a

ocupației, precum și a locului de muncă, măsurile de protecție a muncii salariaților, posibilitatea oricărei persoane de a exercita profesia sau meseria pe care o dorește, în anumite condiții stabilite de legiuitor, și nu dreptul la asistență și protecție socială.

29. De asemenea, Curtea nu poate reține critica autorului excepției în raport cu art. 54 din Constituție, întrucât în speță nu a fost constatată încălcarea vreunui drept fundamental garantat de normele constituționale.

30. Ținând cont de cele enunțate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a textului „cu excepția cazurilor când conducătorul (angajatorul) este concomitent și proprietar al unității” din alineatul (1) al articolului 258 din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28 martie 2003, ridicată de avocatul Alexandru Bot în dosarul nr. 3ra-521/17, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.*

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 27 iulie 2017
DCC nr.73
Dosarul nr. 95g/2017*